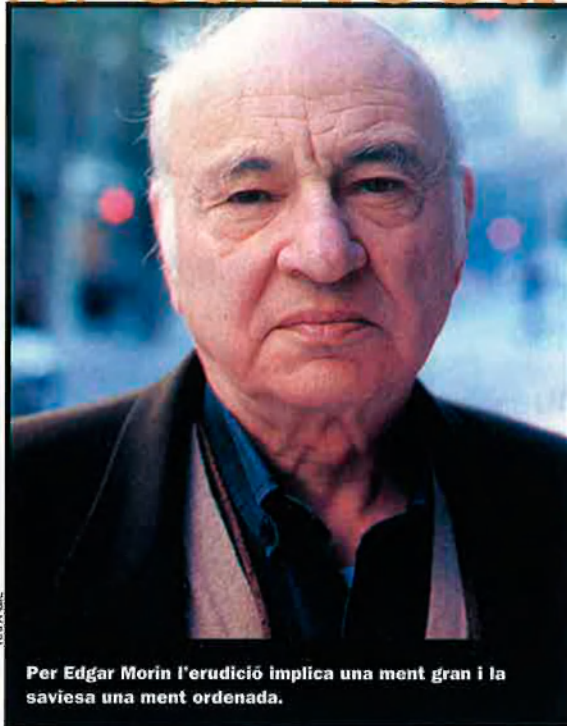

Sobre l'erudició, la saviesa

Des de Montaigne, es considera necessari per al saber científic tenir no solament erudició sinó també saviesa, la qual, segons ell, incloïa un tipus de coneixement més ampli. La saviesa implica també la integració de la ciència dintre del nostre món.

Per Edgar Morin l'erudició implica una ment gran i la saviesa una ment ordenada.

Fins no fa pas gaire la ciència no constituïa pas un impediment per a assolir el saber integrat. Tot i que la figura paradigmàtica en aquest sentit ha estat tradicionalment Leonardo da Vinci, m'atreveria a sostenir, de passada, que l'últim home que va aconseguir la integritat del coneixement va ser, però, Goethe. Tanmateix, ara això té poca importància puix és indiscutible que a mesura que s'ha fet més pertinent parlar de ciències que de ciència, a mesura que l'especialització s'ha imposat, la necessitat d'aprofundir en el coneixement en una direcció determinada s'ha presentat primer com a aconsellable i després com a necessària. Aquesta imprescindibilitat ha fet que se n'excloguessin altres sabers, tant científics com humanístics.

D'un tal fet sorgeix el famós i desgraciadament vigent problema de les dues (o moltes) cultures.

Però la nostra reflexió va més enllà.

Marc Terenci Varró va bastir la biblioteca de Juli Cesar, va escriure centenars de llibres –diuen–, una enciclopèdia sobre les arts liberals i vint-i cinc obres sobre lingüística. El gran Montaigne, quan se'n va assabentar, va restar impressionat. No podia ser d'una altra manera. Però tot seguit es va preguntar si Verró havia estat més feliç que d'altres que no eren tan *erudits*.

Que no pensi el lector que ara em despenjaré bescantant l'erudició. No. És més: qualsevol científic té ben clar –sobretot a l'actualitat– que ha d'acumular molt de saber (molta informació) en el seu cap (o tenir-la a mà en el seu ordinador) si vol fer alguna cosa en el camp que hagi escollit treballar. Ara bé, Montaigne considerava, a més de l'erudició, una altra categoria, *la saviesa*, que, segons ell, incloïa un tipus de coneixement més ample: el que ens permet comprendre el món i viure el millor possible la nostra vida. Una vida, deia, ple-

na de felicitat (fins a on sigui possible) i de moralitat. Avui diríem que si l'erudició equival a informació, la saviesa equival a relacionar-la i aprehendre-la. A estructurar-la. Així, si l'erudició implica una ment gran, la saviesa implica una ment ordenada, tal com diu Edgar Morin.

En el camp científic aquesta singular dimensió de la saviesa adquireix un especial significat sobre el qual cal insistir. Expliquem-nos. No tan sols és imprescindible relacionar la informació (tenir una ment ordenada) sinó també incloure-la en un registre superior més ampli: aquell que ens ha de permetre d'interrelacionar tot allò que sabem del nostre camp

de treball no tan sols amb la resta de ciències més o menys involucrades sinó també amb la complexitat del món en què vivim. Dit d'una altra manera: integrar la ciència en la ciència i en el món en què ens ha tocat de viure. Això vol dir, ras i curt, que no podem negligir ni la filosofia ni la història ni l'ètica (de la ciència i del científic) ni les humanitats en general si volem veure-hi més enllà del nostre apèndix nasal. I, per afegit, aprendre a practicar la interdisciplinarietat (reunió de disciplines al voltant d'un tema), la pluridisciplinarietat (associació de matèries en un projecte comú) i la transdisciplinarietat (esquemes cognitius que, tals com vectors, travessen disciplines). Tot plegat vol dir que, a més de descompondre, cosa que ja sabem fer, hem d'aprendre a recompondre per tal d'obtenir una visió global, integral. Ara, per finir: ens cal aprendre a ser savis.

Santiago Riera